

Iskolaérettség jellemzői és azok a tevékenységek és játékok, amelyek során fejlődnek ezek a területek

Óvodás gyerekek szüleinek szeretnék segítséget nyújtani abban, hogy hat éves gyermekük alkalmas-e az iskolakezdésre. Összegyűjtöttük azokat a jellemzőket, melyekkel az iskolaérett gyermek rendelkezik. Az iskolaérettségnek biológiai, szociális és pszichés összetevői vannak. Egy-egy képesség fejletlensége még nem teszi lehetetlenné a tanulást, de nehézséget okozhat. Ha több területen mutat gyengébb teljesítményt a gyermek, felmerül az iskolaéretlenség gyanúja. Az iskolára való felkészítés több éves folyamat, nem korlátozódik az óvoda utolsó évére. Az óvodapedagógusok 3-4 év alatt segítenek a gyerekeknek eljutni az iskolaérettség szintjére. A fejlődés alapja a természetes érés, amit nem lehet sürgetni, csak támogatni. Egy egészséges, ingergazdag környezetben a gyermek saját tempójában, saját érdeklődése szerint eljut az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintre. Óvodában sok mozgással, játékkal erősítjük a gyermek egyéni képességeit. Otthon a család is segítheti a gyermek fejlődését mindennapi, jóízű, játékos tevékenységekben, közös élményeket is szerezve.

<i>jellemzők</i>	<i>fejlesztő, támogató tevékenységek</i>
<p>Testi fejlettség:</p> <p>Általában egy 6 éves gyerek kb. 120-130 cm magas és 20-22 kg. Fontos a szükséges fizikai erő, hogy bírja a gyerek az iskolával járó megnövekedett terhet. Egy kisebb súlyú gyerek fáradékonyabb, teljesítménye hullámzóbb lehet, talán el sem bírja a táskát.</p> <p>Megkezdődik a második alakváltás, eltűnik a pocak, a test megnyúlik, karcsúbb lesz a gyermek. Elkezdődik a fogváltás, ez is jelzi a fizikai és idegrendszeri érettséget.</p>	<p>egészséges táplálkozás elegendő folyadék fogyasztás, (napi 2 liter nem cukrozott ital formájában) sok mozgás pihenés</p>
<p>Általános pszichés állapot:</p> <p>A gyermek várja az iskolát, szívesen játszik iskolásat, keresi a feladathelyzeteket. A rábízott feladatokat elvégzi, nem hagyja félben azokat. Képes kapcsolatot alakítani kortársaival, felnőttekkel. Megtalálja helyét a közösségben, be tud illeszkedni a csoportba.</p>	<p>Legyen a gyermeknek kötelességszerű feladata, olyan tevékenység, aminek elvégzéséért ő felel. Örömmel beszéljünk az iskoláról, soha ne riogassuk a gyereket azzal, hogy majd az iskolában ezt, vagy azt nem teheti. Járjunk a gyerekekkel közösségbe, sokféle helyzettel találkozzon. Mutassunk példát az udvarias, együttműködő viselkedésről utcán, járművön, közösségben.</p>
<p>Egészséges, ép érzékszervek:</p> <p>Az írás, olvasás tanulásához elengedhetetlen a jól működő látás, hallás. Az érzékszervek gyengesége nehezíti a tanulást.</p>	<p>(Fontos, hogy orvosi és pszichológusi szűréseken, vizsgálatokon kiszűrjük az esetleges problémákat, s ezzel megelőzzük a tanulási nehézségeket. Probléma esetén pedig minél korábban meg kell kezdeni a korrekciót vagy terápiát.)</p>

<p>Beszéd-készség:</p> <p>Árnyaltan, összefüggően és nyelvtanilag helyesen tudjon beszélni a gyermek. Meg tudja fogalmazni érzelmeit, gondolatait. Tudjon és merjen kérni, kérdezni, segítséget kérni. Egy adott képről, összefüggő mondatokban beszéljen. Beszédértése ép legyen. Beszédhiba nem kizáró ok, de nehezíti nagyon az olvasást, írást.</p>	<p>beszélgetés mesehallgatás történet mesélés képről egy nap elmesélése kérdésekre adott válaszolás kéresek megfogalmazása segítségkérés érzések megfogalmazása</p>
<p>Mozgás:</p> <p>Összerendezett mozgás: kúszás, mászás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, guggoló járás, szökdelések, mellúszás, fejemelések háton, hason. Ezek hibás végrehajtása az idegrendszer éretlenségét mutatják.</p> <p>Jó egyensúlyérzék.</p> <p>Fejlett finommozgások.</p> <p>A vállöveknek, csuklónak, ujjaknak mozgékonyak, függetlennek kell lenniük. Ez előfeltétele az írástanulásnak.</p> <p>A beszédmozgás is finommozgás.</p> <p>Egymástól függetlenül tudja mozgatni a végtagjait a gyerek.</p>	<p>sok mozgás kúszás, mászás, futás,</p> <p>hintázás, úszás, korcsolyázás, futóbiciklizés, rollerezés, kerékpározás,</p> <p>rajzolás, varrás, fűzés, játék apró tárgyakkal, téstagnyírás, gyurmázás</p> <p>A cipőfűző megkötésének a tudása csak részben gyakorlás függvénye, kell hozzá fejlett finommotorika, jó téri tájékozódás, vizuális megfigyelőképesség.</p> <p>mondókák, versek mondása mozgással összekapcsolva (Hüvelyk ujjam almafa...)</p>
<p>Eszközkezelés, jó ceruzafogás:</p> <p>3 ujjas ceruzafogás segíti a vonalvezetést, később az írást. Szükséges feltétele a kéztőcsontok érése.</p>	<p>ruhacsipesz használata 3 ujjas fogás gyakorlása (3 oldalú ceruzával) rajzolás, színezés, festés magvak, gabonaszemek válogatása, rakosgatása kendő 3 ujjas fogása és „táncoltatása”</p>
<p>Testséma:</p> <p>Nagyon fontos, hogy ismerje saját testét, testrészeit biztonsággal. Bizonytalan testséma a világban való tájékozódást is bizonytalanná teszi.</p>	<p>Olyan játékok, melyben meg kell mutatnia vagy mozdítani bizonyos testrészeit.</p> <p>Tükörben ismerkedés a testével, testrészeivel, azokat megnevezni.</p> <p>Öltözködés, fürdés közben megnevezni a testrészét. Babafürdető játékban ugyanezek gyakorolhatóak.</p>

<p>Dominanciák:</p> <p>Fontos, hogy az iskolába kerülő gyermek kialakult kézdominanciával rendelkezzen. Egyértelmű legyen, hogy jobb vagy balkezes. Az a jó, ha azonos oldalra esik a domináns kéz, láb, szem, fül. A dominancia 10 éves korig érik még.</p>	<p>Ha a gyerek cserélgeti 5 éves korban is a kanalat, ceruzát a kezében jelezzük szakembernek, vizsgálattal meg kell keresni a domináns kezét, s ezután annak használatát erősíteni.</p> <p>Nem baj, ha ez nem a jobb kéz, de legyen egy domináns kéz.</p>
<p>Szem-kéz koordináltság:</p> <p>Szem-kéz koordinálásra van szükség az íráshoz, akkor, amikor a vonalrendszerben kell elhelyezni a betűket.</p> <p>A hatéves gyermek még alkalmatlan arra, hogy a szűk vonalrendszerben, a vékony ceruzával szépen tudjon írni, mert kézközépcsont csak kb. 10-12 éves korra éri el a teljes érettségi fokát.</p>	<p>labdázás rajzolás minden olyan játék, amiben a szem és a kéz egyszerre „dolgozik”</p>
<p>Térérzékelés:</p> <p>Bizonytalan térérzékelés a gyermek nyugtalanságát okozhatja. Egész személyisége bizonytalanná válhat. Indokolatlan félelmei lehetnek, ami akár agresszióban nyilvánulhat meg.</p> <p>A térirányok felismerése térben és síkban elengedhetetlen feltétele az írás, olvasás megtanulásának.</p> <p>Reprodukáló képesség térben és síkban előfeltétele annak, hogy a gyermek le tudja utánozni, másolni a látott mozdulatot, térbeli konstrukciót, vagy a síkban alkotott mintát. A tanulás egyik legfontosabb útja az utánzás, másolás.</p> <p>Soralkotás, sorritmus folytatása: az írástérben és időben meghatározott rend, szabály szerint alkotott sor. Az olvasás egy betűsor dekódolása. Vagyis a soralkotás képessége nélkül lehetetlen megtanulni írni, olvasni.</p> <p>Az iránykövetés képessége azt jelenti, hogy a gyermek keze képes legyen a gyors, hirtelen irányváltásra. Az, hogy balról jobbra haladva írunk, olvasunk, megállapodás kérdése, ezt is meg kell tanulnia.</p>	<p>labirintusjáték teljes testtel labirintus asztali játék, rajzos játék</p> <p>egyszerű utasítások játékos végrehajtása (bújj az asztal alá, állj a szék mellé, tedd a könyvet az asztalra, stb....)</p> <p>Ábrák másolása papíron, homokban, havon rajzolva. Építmények másolása legóból, fakockából, kavicsból, gyöngyből. Játékos mozdulatok, tornagyakorlatok utánzása.</p> <p>sorozat alkotás gyöngyből, építőkockából, színezzve, rajzolva, kavicsokkal, száraztésztával</p> <p>„fordulj jobbra, balra..!”</p>

<p>Alak-háttér:</p> <p>A fontos információk kiválasztásához szükséges a biztos alak-háttér megkülönböztetés. Azért kell, hogy a gyermek el tudjon vonatkoztatni a zavaró körülményektől, meg tudja különböztetni az alakot a háttértől. Ennek hiánya okozza a figyelem elterelődését, elvonja a figyelmet az olvasott szövegről, tekintete ugrál a sorok között.</p>	<p>képekben egy-egy szereplőt megkeresni</p>
<p>Gestalt látás (egész alak látása):</p> <p>Az olvasástanuláshoz szükséges ez a képesség. Ettől függ, hogy a gyermek tudja-e a részeket egészként értékelni, a betűsört szóként felfogni. Fejletlensége okozza az összeolvasás nehézségét.</p>	<p>puzzle</p>
<p>Alak, forma, szín és nagyságállandóság:</p> <p>A betűfelismeréshez, olvasáshoz szükséges képesség. Fejletlensége okozza, hogy a gyermek nem tudja megkülönböztetni, megfeleltetni a kis és nagybetűket. Nem tud nyomtatotról írottra átfordítani.</p> <p>Azonosság és különbözőség felismerése a betűfelismeréshez szükséges.</p>	<p>memória játék, párosító játékok, alak, szín forma azonosítások</p>
<p>Auditív megkülönböztetés:</p> <p>Ez jelenti az egyes hangok elkülönítésének képességét, az időtartam meghallását, a zöngés-zöngétlen hangok megkülönböztetését.</p>	<p>hangok felismerése természetben, azok megnevezése szótagolás, mondókázás</p>
<p>Analizálás-szintetizálás (részekre bontás és összeillesztés):</p> <p>Előfeltétele az olvasás, írás megtanulásának. Azt jelenti képes-e a gyermek hangokra bontani a szavakat, és a hangokból képes-e szavakat összerakni.</p>	<p>Szólánc alkotása. Mít visz a kishajó? (szógyűjtés azonos kezdőhanggal)</p>
<p>Átfordítási képesség:</p> <p>Ez az a képesség, amikor a látott, hallott, tapintott, vagy emlékképek formájában tárolt ismereteket képi formában jelenítjük meg, vagy egy jelsorral; az írással. Átfordítás az is, ha elmondjuk, amit látunk, hallunk, tapintunk. Hiánya nagy nehézséget okoz a tollbamondásnál, vezethet írásképtelenséghez, rajzolási képtelenséghez, szóbeli felelet nehézségéhez.</p>	<p>érzékelő játékok megtapintott játék megnevezése becsukott szemmel hallott hang alapján megnevezni, vagy lerajzolni a hallott élőlényt vagy tárgyat</p>

<p>Általános tájékozottság:</p> <p>Egy hat éves gyermeknek illik tudni a nevét, szülei nevét, lakhelyét, születési évét, szülei foglalkozását. Ismeretekkel és főként tapasztalatokkal kell rendelkeznie az őt körülvevő világról. Életkorának megfelelően el kell tudni helyezni magát időben, térben, társadalmi környezetben. Ismernie kell az évszakokat, napszakokat, napokat, és azok változásait.</p>	<p>beszélgetés A gyerek kérdéseire életkorának megfelelően mindig adjunk választ.</p>
<p>Gondolkodás:</p> <p>Fontos az összefüggések felismerése, következtetések levonása, elemi logikai műveletek, ítéletalkotás. Problémamegoldó gondolkodás.</p>	<p>Hagyjuk a gyereket, hogy problémahelyzeteket megoldjon, felismerjen összefüggéseket, döntsön több lehetőség közül.</p> <p>stratégiai játékok, logikai játékok</p>
<p>Az emlékezet:</p> <p>Vizuális (látási) emlékezet (mechanikus és késleltetett)</p> <p>Auditív (hallási) emlékezet (mechanikus, késleltetett, hosszú távú, ritmus emlékezet)</p> <p>Szükséges a bevééséhez, feladattartáshoz.</p>	<p>Képről meséljen úgy, hogy már nem látja azt.</p> <p>Ritmus reprodukció: kopogja/tapsolja vissza, amit hall.</p> <p>hallott mese, történet megismétlése, lényeges elemeinek felidézése szavak, szóláncok, számok megismétlése</p>
<p>Matematikai ismeretek:</p> <p>Igazodjon el a számok között 1 és 10 között. Tudjon számlálni, elvenni és hozzáadni. Ismerje a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát.</p>	<p>dobókockás társasjátékok, egy és két kockával dominó vásárlás terítés</p>
<p>Figyelem:</p> <p>A jól rögzíthető és tartós figyelem a feltétele a tanulásnak. Probléma esetén jelentkezhet magatartási és beilleszkedési probléma.</p> <p>6-7 éves gyerek 5-20 percig képes figyelni</p>	<p>mese végig hallgatása társasjáték végig játszása feladat (játék elrakása, ágyazás, virág öntözés, legó összerakása, kirakó kirakása) végigvitele</p>
<p>Emberrajz:</p> <p>Felismerhető legyen az alak, fej, törzs, karok, lábak, legyen rajta haj, ruha, legyen vastagsága, esetleg mozgást is ábrázoljon.</p>	<p>megfigyelés, tapintás utáni ember alak rajzolása (saját vagy másik ember testének megtapintása, azért, hogy a kiterjedést, vastagságot is érzékelje) saját alak megfigyelése tükörben fénykép nézegetés beszélgetéssel</p>
<p>Feladattudat, feladattartás:</p> <p>Az iskolaérett gyermek megérti, hogy vannak kötelességei, aminek akkor is eleget kell, hogy tegyen, ha nincs hozzá kedve, fáradt, vagy inkább játszana. Ha ez nem alakul ki, nehéz lesz az iskola, nyűg a tanulás.</p>	<p>Legyenek kötelező feladatai: pl.felöltözni, kutyának vizet adni. Szokja meg, hogy a társasjátékot végig kell játszani.</p>

<p>Motiváció, kíváncsiság:</p> <p>Maga a megtanulás, a feladat sikeres megoldása jelenti a motivációt. Keresi azokat a helyzeteket, amelyben fejlődhet, tanulhat, ügyesedhet. Érzelmait, viselkedését kontrollálja.</p>	<p>Olyan feladatokkal megbízni, amiben sikert érhet el, de ugyanakkor erőfeszítést is kíván tőle. Rejtvények, találókérdések, ruha összehajtogatása, vágás, verstanulás, stb.</p>
<p>Jó kudarcűrő képesség:</p> <p>Tudja elfogadni, hogy előfordul, hogy valami nem sikerül elsőre. Látja be, hogy hibázhat, és ne veszítse el türelmét, ne adja fel a próbálkozást. Tanulja meg, a hibázás a tanulás útja.</p>	<p>Társasjátékban hagyjuk veszíteni is.</p>
<p>Felnőttekhez való viszony:</p> <p>Fontos, hogy bizalommal forduljon a felnőttekhez, ha segítségre van szüksége.</p>	<p>hiteles nevelői, szülői magatartás bizalomteljes, szerető családi légkör</p>
<p>Önkiszolgáló tevékenység:</p> <p>Képes legyen ellátni saját magát, étkezés, tisztálkodás, öltözködés közben.</p>	<p>Hagyjuk, hogy időben önállósodjon a gyerek, amit nem tud, azt tanítsuk meg: cipőkötés, zippzár használat, öltözködés, papír zsebkendő és WC papír hatékony használata, késsel – villával étkezés, stb.</p>